

РЕШЕНИЕ

№ 64

гр. Шумен, 27.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ШУМЕН в публично заседание на двадесет и седми февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Теодора Енч. Д.а

при участието на секретаря Силвия Й. Методиева
в присъствието на прокурора М. Й. С.
като разгледа докладваното от Теодора Енч. Д.а Гражданско дело №
20233600100489 по описа за 2023 година

Делото е образувано по искова молба на Д. Й. Д., ЕГН *****, действащ чрез
адв. Д. М. от ШАК срещу Й. Д. Й., ЕГН *****.

Ищецът твърди, че ответникът е негов син и живее заедно с родителите си. От около 10 години същият страда от параноидна шизофрения. Лекуван е многократно в ДПБ - Царев брод, като през годините са му изписвани множество медикаменти, които да приема у дома. Състоянието му се обостряло на периоди, като започвал да се държи неадекватно, получавал зрителни и звукови халюцинации, ставал агресивен и опасен за себе си и околните. Казвал, че го следят, чувал гласове, говорел си сам, нощем спял по много малко, не се хранел редовно, често напускал дома им и не казвал къде ходи, нито отговарял на телефонни обаждания. Казвал, че лекарствата, които са му изписани искат да го убият и използвал различни заплахи, включая и срещу собствения си живот, когато искали да го настанят за лечение в ДБП - Царев брод. Няколко пъти бягал от болницата и се налагало да го издирва полиция. Бягал и от дома им, като в един от случаите служители на МВР го открили в гр. Каспичан, където бил влязъл в чужда къща. В по-стабилните си периоди, до около 2016 г. работел, но не се задържал дълго на каквато и да е работа, като винаги напускал по собствено желание. От 2018 г. получавал пенсия по болест, която изхарчвал за 3-4 дни, като твърдял, че я раздава за дарения. През м. юли 2022 г. бил преосвидетелстван от ТЕЛК, като му е определена трайно намалена работоспособност 80% пожизнено, поради заболяване параноидна шизофрения. Ответникът често си купувал разни неща – телефони, тротинетка, лаптоп, сключвал договори на изплащане, а после ищецът ги изплащал. След като закупел нещо, ответникът го продавал по неznайни причини и то на цени в пъти по-ниски от тези, които е заплатил. Продавал или, както той твърдял „подарявал „ телефони, компютри,

компютърни части, велосипеда си, зарядни устройства и др.. Когато го питали къде са вещите му, отговарял, че ги е дал на нуждаещи се деца или, че ги е дарил на някое училище. На 20.10.2023 г. сключил втори договор с Виваком с покупка на мобилен телефон и сим-карта, които после казал, че е дал на едно „ бедно момче“, защото имало нужда, а в замЯ., то му купило пица. На 20.10.2023 г. установили и, че от дома им липсват зарядни, мини радио, безжични слушалки, като ответникът твърдял, че ги е дал на бедното момче, което му купило пица. На 21.10.2023 г. същият получил паричен превод с наложен платеж като със сумата си закупил алкохол. На 24.10.2023 г., след лечение на дневен стационар от м. октомври 2023 г., постъпил за ДПБ - Царев брод, като същия ден избягал от там и бил издирен и върнат в отделението в 3 часа след полунощ на 25.10.2023 г.. Оттогава се намира в Психодиспансера в гр. Шумен, филиал ДБП - Царев брод за да се лекува. Предвид изложеното и, че ответникът категорично не е в състояние да се грижи сам за себе си и делата си и да ръководи постъпките си, моли съдът да постави същия под ограничено запрещение и, на основание чл.153, ал.2, изр.ІІ от СК, да постанови ищецът да бъде негов попечител.

В срока по чл.131, ал.1 от ГПК, ответникът Й. Д. Й. не е депозирал отговор на исковата молба. В съдебно заседание заявява, че счита молбата за основателна.

Представителят на Окръжна прокуратура – Шумен изразява становище, че са налице изискуемите от закона предпоставки за поставяне на ответника под ограничено запрещение, поради което молбата следва да се уважи.

Предмет на разглеждане е иск с правно основание чл.5, ал.2 от ЗЛС.

Искът е предявен от и срещу надлежни страни, допустим и подсъден на ШОС като първа инстанция.

По същество, същият е изцяло основателен, поради следното:

При изслушване на ответника, съдът констатира, че е правилно ориентиран за място, време и заобикаляща среда, както и относно собствената си личност. Отговаря на поставените въпроси с желание, макар и лаконично, изразява мнение и оценка, но не винаги в контекста, като понякога логическата връзка се губи и отговорите на част от поставените въпроси са повърхностни или несъответни.

От събраните по делото писмени и гласни доказателства, преценени поотделно и в съвкупност, се установи, че ответникът е на 30 години, несемеен, със средно образование, трудово неангажиран. Живее с родителите и сестра си. С ЕР на ТЕЛК, считано от 23.05.2018 г. му е определена 80% намалена работоспособност, поради заболяване Параноидна шизофрения, като с ЕР от 14.06.2022 г. срокът на инвалидност е определен пожизнено. Видно от приложената медицинска документация, през последните 10 години същият е бил лекуван многократно в ДПБ – Царев брод, като първоначално му е била поставена диагноза Остро полиморфно психично разстройство, а през 2015 г. е приета окончателна диагноза Параноидна шизофрения, параноидно-халюцинаторен синдром.

От показанията на свидетелите М.С.Д. / съпруга на ищеца и майка на ответника / и

А.Д.Й. / дъщеря на ищеца и сестра на ответника / се изяснява, че от 2014 г. ответникът започнал да получава кризи, което наложило настаняването му в психиатрично отделение и предписване на медикаменти. В моментите на криза, когато предписаната му терапия се оказвала недостатъчна или я преустановявал, същият губел връзка с реалността и заобикалящата го среда и бил склонен към агресия, изразяваща се в повреждане на имущество и физическа и вербална саморазправа с членове от семейството му или трети лица. Внушавал си, че го следят и подслушват. Напускал дома си, без да се обади на близките си, след което се отзовавал на непознати места, а един път нахлул в чужд имот. Имало и случаи, в които отказвал за приема предписаната му терапия, като твърдял, че лекарствата не му помагат и имат за цел да го убият, както и, че може да посегне на живота си, щом няма друг начин да се лекува. Няколко пъти правил опити за бягство от ДПБ – Царев брод, при единия от които бил върнат в болничното заведение принудително от органите на реда. Извършвал неизгодни сделки с мобилни оператори, купувал скъпи или ненужни вещи / лаптоп, тротинетка и др. / , предоставял безвъзмездно свое и семейно имущество на трети лица, като проявявал пълна липса на самокритичност към действията си и не осъзнавал, че разходите във връзка с тях са изцяло в тежест на семейството му, тъй като пенсията, която получавал била недостатъчна за покриването им. През м. септември 2023 г. за първи път злоупотребил с алкохол. В семейна обстановка, можел да се грижи сам за хигиената си и да си приготвя храна, но рядко поемал инициатива за други дейности. Имал изключително ограничен брой от приятели и рядко контактувал с хора, извън техния кръг.

От заключението на вещото лице по допуснатата СПЕ, възприето като обективно и компетентно дадено и неоспорено от страните, се установява, че от повече от 10 години ответникът страда от душевно заболяване, с ранен дебют, остро начало с параноидно-халуцинаторен синдром, мисловна и поведенческа дезорганизация и психотично мотивирано поведение / първорангови симптоми на Бойлер / , с пристъпно прогредиенто протичане, нечисти ремисии и обедняло социално поведение. При експертното изследване същият се е представил като психомоторно видимо спокоен и подреден, ситуативно вътрешно напрегнат; вербалният контакт е пълноценен, подробен във фактологията, но неинформативен по отношение на вътрешните си изживявания; добре ориентиран авто- и алопсихично; със стеснен емоционален резонанс; амбивалентен; волево – импулсивен, подтиково улеснен; мисловният процес протича с нормално реактивно време, граматически правилно структуриран, тематично стеснен, със задоволителна последователност при интерпретация на фактите и житейската ситуация, но и с тенденция към натрапливо предъвкване и логически изплъзвания, халтавост на асоциациите; дискретен в изживяванията, но се долавят налудни такива в маниоподобен стил; критичността е непълноценна и формална. Сетивни измами по време на изследването не се регистрират. Паметта и интелекта са съответни на възрастта, образованието и социалния опит. Липсват субективни и обективни данни за злоупотреба с алкохол и ПАВ. Налице е социална дезадаптация – не завършил висшето си образование, не се задържал на работа, пенсионер по болест от 2018 г., не съумявал да разпределя средствата си, бил издържан от родителите си, с недиференцирани контакти, често ставал жертва на манипулация, сключвал ненужни

договори, правел неразумни покупки, които изплащали родителите му. Въз основа на установените по делото данни и извършения преглед на ответника, експертът заключава, че може да бъде приета диагностичната теза за Параноидна шизофрения, с пристъпно прогресиентно протичане, нечисти ремисии и обедняло социално поведение. В активната фаза на заболяването – т. нар. пристъп възприятията стават неточни, смисловата връзка между отделните мисловни съдържания се проецира и загубва, съжденията протичат патологично. Налице е качествена неадекватност на отразяване на реалната действителност, преценките стават неверни, губи се реалната свързаност със заобикалящия свят и това, заедно с тежките нарушения в емоционално волевата сфера води до неадекватно поведение. В между пристъпните периоди настъпва редукция на симптомите. Същественото при осв. Й. е, че в годините продължителността на ремисиите се скъсява, като те са непълноценни, с набелязани негативни симптоми, обуславящи дефицит в екзекутивното функциониране, предполагащо лошо организиране, планиране и контролиране на поведението, неспособност за прогнозиране евентуалните негативни последици, намален волеви контрол. С оглед на изложеното, вещото лице приема, че при ответника е налице хипотезата на чл.5 от ЗЛС – налице са безспорни данни за душевна болест, която пречи на лицето да се грижи за своите работи и да защитава интересите си. Макар да деформира психичната дейност, заболяването не е безусловна причина за признаване на недееспособност, тъй като се отличава с динамика на клиничната картина при пристъп и ремисия. При екзацеребрациите ответникът безспорно е недееспособен, тъй като, в резултат на възприятно-представните разстройства, налудните изживявания, емоционалното изкривяване и волева дисбуличност, няма реална свързаност със заобикалящия го свят, нарушени са мисловните, умствено-паметови и емоционално-волеви способности. В състояние на ремисия, същият запазва способността си да разбира значението на своите действия и да ги ръководи, да изпълнява гражданските си права и интереси и да защитава донякъде интересите си, макар и степента на дисфункция и дезадаптация по време на ремисиите да се оценява като значителна. Наред с това, ремисиите не са чисти, персистира разстройство на разсъдъчните способности, както и на волевия контрол, при привидна съхраненост на интелектуалните възможности. Предвид горното, възрастта му, неизчерпаните терапевтични възможности и все още недълбоката личностова промяна, експертизата приема ответника за ограничено дееспособен.

При така установените факти, съдът приема следното от правна страна:

Съгласно ППВС № 5/1979 г. и трайно установената съдебна практика, предмет на иска по чл.5 ЗЛС е дееспособността на лицето, за което се иска поставяне под запрещение, а основанието на този иск е наличието на душевна болест или слабоумие (наричано в съдебната практика медицински критерий) и невъзможността на страдащия от такава болест или от слабоумие да се грижи за своите работи (наричана юридически критерий). Двете изисквания трябва да са налице, за да се постанови обявяване недееспособността на лицето. Сама по себе си душевната болест не прави лицето недееспособно, а невъзможността на лицето да се грижи за своите работи следва да е по причина болестното му състояние (респ. - слабоумието).

В конкретния случай, се установи, че ответникът страда от Параноидна шизофрения, представляваща душевна болест по смисъла на чл.5 от ЗЛС. Ето защо, съдът приема за доказано наличието на медицинския критерии по чл.5 от ЗЛС.

Касателно юридическия критерии, въз основа изслушването на лицето и събраните по делото доказателства, се установи с категоричност, че именно вследствие заболяването му и, въпреки предоставяните грижи и подкрепа в семейството и общността, при ответника е налице увреждане на личността, характеризиращо се с неспособност за автономно и пълноценно функциониране, липса на възможности за градивно личностно развитие и семейна, социална и трудова реализация, невъзможност за осъществяване без чужда помощ на дейности, свързани с полагане на грижи за опазване на собствените здраве, живот, права и интереси - лични и имуществени. В защитена среда ответникът функционира задоволително, но извън нея е лишен от интелектуални възможности и житейски опит за самостоятелно съществуване във всички значими сфери от живота. Не може да защитава интересите си при сключване на най-елементарни сделки, като например покупка на стоки, не може да поддържа самостоятелно домакинство и бит, да ръководи отговорно действията си и да оценява последствията от тях, няма способност за реална оценка и критичност по отношение на заобикалящата го среда и своите и на другите постъпки, поради което и е неприспособен към възникващите около него събития и не би могъл да ги насочва в свой интерес, нито да защитава правата си. Не разполага с капацитет да се представлява сам в гражданския оборот и при осъществяването на правни сделки, тъй като е лесно внушаем, манипулируем и безкритичен относно значението и последиците им. Ето защо, съдът приема за доказан и т.нар. „юридически критерий“.

В съответствие с изложеното, заключава, че са налице кумулативно изискуемите медицински и юридически критерии за поставяне на ответника Й. Д. Й. под ограничено запрещение, поради което разглежданата молба основателна и следва да се уважи изцяло.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ПОСТАВЯ ПОД ОГРАНИЧЕНО ЗАПРЕЩЕНИЕ Й. Д. Й., ЕГН *****, с постоянен адрес: гр. Шумен, ул. „...“, № 5, ет.5, ап.10.

Решението подлежи на обжалване пред Апелативен съд – Варна, в двуседмичен срок от датата на връчването му на страните.

След влизането му в сила, препис от решението да се изпрати на органа по настойничество и попечителство при Община – Шумен, за назначаване попечител на лицето, по реда на гл. XI от СК.

Съдия при Окръжен съд – Шумен: _____